

Dr. Szili Katalin
az Országgyűlés Elnöke részére

Irományszám: T/5949/277

Érkezett: **2009 FEBR 02**

Helyben

Tisztelt Elnök Asszony!

A Házszabály 94.§ (1) bekezdése alapján „*a Polgári Törvénykönyvről*” szóló T/5949. számú törvényjavaslathoz a következő

módosító javaslatot

terjesztem elő:

1. A törvényjavaslat 2:73.§-a helyébe az alábbi rendelkezések lépnek:

„III. rész
Személyek társulásai

1.Cím
Vagyonközösség

I. fejezet
A vagyonközösség fogalma, létrejötte és tartalma

2:73.§ [Vagyonközösség fogalma]

(1) Az egy háztartásban élő és közösen gazdálkodó természetes személyek között – közokiratba vagy ügyvéd által ellenjegyzett magánokiratba foglalt eltérő megállapodásuk (vagyonjogi szerződés) hiányában – az együttélés és közös gazdálkodás tartama alatt vagyonközösség jön létre. Az egy háztartásban élő természetes személyek között a közös gazdálkodás fennálltát – ellenkező bizonyításig – vélelmezni kell.

(2) Az együttélés és közös gazdálkodás átmeneti megszakadása – ha a felek között vagyonmegosztásra nem került sor – a vagyonközösség fennálltát nem érinti.

2:74. § [A vagyonközösség tartalma]

(1) A vagyonközösségben élő személyeket – ha törvény, vagy vagyonjogi szerződés eltérően nem rendelkezik – a vagyonközösség tartama alatt szerzett vagyoni értékű jogok és kötelezettségek egyetemlegesen jogosítják illetve kötelezik, a szerzéshez való hozzájárulásuk arányának megfelelő eszmei hányadok szerint.

(2) Az (1) bekezdésben foglalt rendelkezés nem alkalmazható:

a) az ingatlanon fennálló tulajdonjogra és hasznélvezeti jogra;

b) tagsági illetve alapítói jogra és kötelezettségekre;

c) az ingyenesen megszerzett jogra, kivéve, ha a jogot alapító vagy átruházó jogügyletből, jogszabályból, hatósági vagy bírósági határozatból vagy a körülményekből egyértelműen kitűnik, hogy a jogosultság a vagyonközösségben élő személyeket közösen illeti meg;

d) az olyan életbiztosítási szerződés kedvezményezettjeként kapott biztosítási összegre, amelyben nem a vagyonközösségben élő személy a szerződő fél,

e) a vagyonközösségben élő személyt a szellemi alkotások és egyéb szellemi javak létrehozójaként megillető vagyoni jogokra, kivéve az esedékes díjakat,

f) a személyhez fűződő jog megsértése folytán keletkezett vagyoni értékű követelésekre,

g) a személyes használatra szolgáló, szokásos mértékű, illetve mennyiségű vagyontárgyra,

h) a vagyonközösség keletkezését megelőzően szerzett vagy az a)-g) pontban meghatározott jog (különvagyonba tartozó jog) értékén szerzett vagy annak helyébe lépő jogra;

i) a különvagyonba tartozó jog megszerzésével, fenntartásával és gyakorlásával kapcsolatban keletkezett kötelezettségekre;

j) a jogellenes magatartásból eredő, a vagyonközösségben élő személyek gazdagodását meghaladó mértékű kártérítési és sérelemdíj-fizetési kötelezettségeire.

2:75. § [A közös vagyonhoz tartozás védelme]

(1) A vagyonközösségben élő személyeket megillető jogokról illetve az őket terhelő kötelezettségekről – ha törvény eltérően nem rendelkezik – vélelmezni kell, hogy azok a vagyonközösségben élő személyeket közösen illetik meg illetve terhelik.

(2) A vagyonközösség tartama alatt a vagyonközösségben élő személyek bármelyike által teljesített kötelezettségről – ha törvény eltérően nem rendelkezik – vélelmezni kell, hogy a közös vagyonból teljesítették.

2:76.§ [A közös vagyonba tartozó jogok gyakorlására és a közös vagyonba tartozó kötelezettségek teljesítésére vonatkozó különös szabályok]

(1) A vagyonközösséghez tartozó, de valamelyik vagyonközösségben élő személy foglalkozásának vagy egyéni vállalkozásának gyakorlása céljára szolgáló vagyontárgyak birtoklásának, használatának és hasznosításának joga azt a személyt illeti meg, aki a foglalkozást gyakorolja vagy a vállalkozást folytatja.

(2) A közös vagyonba tartozó kötelezettségeket elsősorban a közös vagyon terhére kell teljesíteni. Ha a közös vagyon költségeket és kiadásokat nem fedezi, azokhoz a vagyonközösségben élő személyek különvagyonukból, a különvagyonok tiszta értékének arányában kötelesek hozzájárulni.

(3) A vagyonközösség fennállta alatt a vagyonközösségben élő személyek között megkötött szerződés illetve a másik fél javára megtett egyoldalú jognyilatkozat érvényességéhez – törvény eltérő rendelkezése hiányában – annak közokiratba vagy ügyvéd által ellenjegyzett magánokiratba foglalása szükséges. Szokásos mértékű ingóság ajándékozására vonatkozó szerződés érvényességéhez annak közokiratba vagy ügyvéd által ellenjegyzett magánokiratba foglalására nincs szükség, ha az ajándék átadása megtörtént. Ha a szerződés valamely vagyontárgynak a közös vagyonhoz vagy a külön vagyonhoz tartozását érinti, a szerződés harmadik személlyel szemben csak akkor

hatályos, ha a harmadik személy tudott vagy kellő gondossággal eljárva tudomást szerezhetett volna arról, hogy a vagyontárgy a szerződés rendelkezése értelmében a közös vagy a külön vagyonhoz tartozik.

(4) A vagyonközösségben élő bármelyik személynek a vagyonközösség fennállása alatt a közös vagyonra kötött visszterhes szerződését - ha a törvény eltérően nem rendelkezik - a vagyonközösségben élő többi személy hozzájárulásával kötött szerződésnek kell tekinteni, kivéve, ha a szerződést kötő harmadik személy tudott vagy a körülményekből tudhatott arról, hogy valamelyikük a szerződéshez nem járult hozzá. Ha a szerződést a mindennapi élet szokásos szükségleteinek fedezése, foglalkozásnak gyakorlása vagy egyéni vállalkozása körében kötötték, a hozzájárulás hiányára csak akkor lehet hivatkozni, ha a szerződéshez hozzá nem járuló fél a harmadik személynél a szerződés ellen, annak megkötése előtt kifejezetten tiltakozott. A közös vagyonra kötött szerződésért az a személy, aki a szerződésben nem vett részt, hozzájárulása esetén a közös vagyonból rá eső rész erejéig, hozzájárulása hiányában gazdagodása erejéig felel.

2:77. § [A külön vagyonnal való gazdálkodás különös szabályai]

(1) Ha a tagsági (alapítói) jog megszerzéséhez a vagyoni hozzájárulást a közös vagyonból biztosították, a tagsági (alapítói) jog jogosultja köteles a vele vagyonközösségben élő többi személyt a tagsági (alapítói) jogok értékének alakulásáról rendszeresen tájékoztatni és a tagsági (alapítói) jogok gyakorlása során a vele vagyonközösségben élő többi személy érdekeit figyelembe venni.

(2) A különvagyonra kötött szerződésből eredő kötelezettségekért a szerződést kötő természetes személy mind a különvagyonával, mind a közös vagyon ráeső részével felel.

2:78. § [Kölcsönös tartási kötelezettség]

(1) A vagyonközösség tartama alatt a közös háztartás költségei valamint a vagyonközösségben élő személyek és kiskorú gyermekeik tartási költségei a közös vagyont terhelik. Amennyiben a költségeket a közös vagyon nem fedezi, azokhoz a vagyonközösségben élő személyek különvagyonukból, a különvagyonok tiszta értékének arányában kötelesek hozzájárulni

(2) A vagyonközösség megszűnését követően a korábban vagyonközösségben élő személyek egymást akkor kötelesek tartani,

a) a tartást igénylő természetes személy magát önhibáján kívül nem képes eltartani (rászorultság), és

b) a tartás a tartásra kötelezett, gyermeke és házastársa eltartását nem veszélyezteti, továbbá

c) a vagyonközösség legalább 3 évig fennállt, és a vagyonközösség keletkezését követően a tartásra rászoruló és a tartásra kötelezhető személynek közös gyermeke született, vagy

d) a vagyonközösség legalább 20 évig fennállt, vagy

e) a vagyonközösség legalább 10 évig fennállt, és ez idő alatt a tartásra rászoruló személy – egyedül, vagy a vagyonközösségben élő többi személlyel együtt – a tartásra kötelezhető személyt a közös vagyon terhére – a közös vagyonból őt megillető hányadot jelentősen meghaladó mértékben – legalább 3 évig tartotta, vagy

f) a vagyonközösség legalább 5 évig fennállt, és ez idő alatt a tartásra rászoruló személy a tartásra kötelezhető személyt különvagyonra terhére legalább 3 évig tartotta.

(3) A vagyontársaság megszűnését követően a vagyontársaság fennálltának időtartamát meghaladó idő elteltével rászorulttá váló természetes személy tartására - törvény eltérő rendelkezése hiányában - a vele korábban vagyontársaságban élő természetes személy nem köteles.

(4) A vagyontársaság megszűnését követően a bíróság különös méltánylást érdemlő esetben a korábban vagyontársaságban élő természetes személyek között tartási kötelezettséget akkor is megállapíthat, ha a (2) bekezdés c)-f) pontjában meghatározott feltételek nem állnak fenn, vagy a tartást igénylő a (3) bekezdésben meghatározott idő elteltével válik rászorulttá.

(5) Érdemtelenége miatt nem jogosult tartásra az a természetes személy:

a) akinek súlyosan kifogásolható életvitele, magatartása volt a vagyontársaság megszűnésének alapvető oka,

b) aki a vagyontársaság megszűnését követően a vele korábban vagyontársaságban élő személynek vagy vele együtt élő hozzátartozójának érdekeit durván sértő magatartást tanúsított.

Az érdemtelenység elbírálásánál figyelembe kell venni az arra hivatkozó fél magatartását is.

(6) A tartás mértékére, szolgáltatásának módjára és időtartamára valamint ezek megváltoztatására, a tartási igény visszamenőleges érvényesítésére, továbbá a tartáshoz való jog megszűnésére és a tartás megszüntetésére a rokonsági közös szabályait kell megfelelően alkalmazni azzal, hogy a tartáshoz való jog megszűnik akkor is, ha az arra jogosult harmadik személlyel vagy személyekkel vagyontársaságra lép.

II. fejezet

A vagyontársaság megszűnése és a közös vagyon megosztása

2:79.§ [A vagyontársaság megszűnése]

A vagyontársaság megszűnik, ha

a) a közös gazdálkodás megszűnik;

b) a vagyontársaságban élő természetes személyek a vagyontársaságot vagyoni jogi szerződésben a jövőre nézve kizárják

2:80. § [A közös vagyonnal való rendelkezés a vagyontársaság megszűnése és a közös vagyon megosztása közötti időben]

(1) A vagyontársaság megszűnésétől a közös vagyon megosztásáig terjedő időben a közös tulajdonnal való rendelkezésre vonatkozó szabályokat azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy a tulajdonostárs a rendes gazdálkodás szabályai szerint a többi tulajdonostárs hozzájárulása nélkül is

a) rendelkezhet a foglalkozásának gyakorlása vagy egyéni vállalkozása körében használt illetve ezek céljára lekötött vagyontárgyakkal;

b) rendelkezhet azokkal az ingóságokkal, amelyek a vagyontársaság megszűnését követően a többiek egyetértésével kerültek a kizárólagos birtokába,

c) vállalhat olyan kötelezettséget, amelyek a közös vagyontárgy megóvását, fenntartását, helyreállítását valamint értékállóságának biztosítását szolgálják,

d) teljesítheti a közös vagyont terhelő tartozásokat oly módon, hogy a tartozás a közös vagyon számára nem válhat terheesebbé.

(2) Az (1) bekezdésben foglalt rendelkezés nem érinti a közös vagyon megosztásakor fennálló értéktérítési kötelezettséget.

2:81.§ [A közös vagyon megosztása]

(1) A közös vagyon megosztása során a vagyonszösségből fakadó igények teljes körű és egységes rendezésére kell törekedni, és figyelembe kell venni a korábban vagyonszösségben élő természetes személyek méltányos érdekeit.

(2) Amennyiben a vagyonszösség nem szűnik meg valamennyi vagyonszösségben élő személy között, a vagyonszösség megosztása során a továbbra is vagyonszösségben élő személyek közötti vagyonszösség fenntartásához fűződő méltányos érdekeket is figyelembe kell venni.

(3) A közös vagyon megosztása során természetben kell kiadni a foglalkozás gyakorlása vagy egyéni vállalkozás körében használt illetve ezek céljára lekötött vagyontárgyakat.

(4) A közös vagyon megosztása körében rendelkezni kell a vagyonszösség tartama alatt közösen használt lakás további használatáról. Ha a vagyonszösség nem szűnik meg valamennyi vagyonszösségben élő személy között, elsősorban a továbbra is vagyonszösségben élő személyek részére kell biztosítani a lakás használatának a jogát. A felek megállapodásának hiányában a lakás használatáról a bíróság dönt.

III. fejezetA lakáshasználat rendezése2:82. § [A közös jogcímen lakott lakás használatának bírói rendezése]

(1) Ha a közös lakás használata a megszűnt vagyonszösségben élő személyeket közös jogcím alapján illeti meg, a bíróság közöttük a lakás használatát megosztja, ha ez a lakás adottságai alapján lehetséges. A használat megosztására akkor is sor kerülhet, ha a lakás kisebb átalakítással az osztott használatra alkalmassá tehető, feltéve, hogy az érintett felek az átalakításra vonatkozó jogosultságukat valamint az átalakítás műszaki előfeltételeit igazolják, és az átalakítás költségeinek megelőlegezését vállalják. Az átalakítás költségeinek viseléséről - vita esetén - a bíróság dönt.

(2) A lakáshasználat megosztása esetén a felek a lakás meghatározott lakószobáit és helyiségeit kizárólagosan, más helyiségeit közösen használják. A lakáshasználat megosztása a korábban együtt élő harmadik személlyel szemben fennálló jogait és kötelezettségeit nem érinti.

(3) A bíróság a lakás használatának megosztását - a felek körülményeinek mérlegelésével - mellőzheti, ha

a) a lakás használatára igényt tartó feleknek ugyanabban a helységben más beköltözhető lakásuk is van vagy ez a lakás egyoldalú nyilatkozattal beköltözhetővé tehető,

b) a lakás használatára igényt tartó fél a lakásból önként és a visszatérés szándéka nélkül elköltözött és - ha a szülői felügyeletet ő gyakorolja - kiskorú gyermeke lakáshasználati jogát megfelelően biztosította.

(4) Nem osztható meg az adottságainál fogva arra egyébként alkalmas lakás használata, ha valamelyik fél olyan felróható magatartást tanúsít, amely miatt a közös használat a másik (többi) fél vagy kiskorú gyermek érdekeinek súlyos sérelmével járna.

2:83.§ [A lakáshasználati jog megszüntetése]

(1) Ha a megszűnt vagyonszösségben élő személyek közös jogcíme alapján használt lakás használatának megosztására nem kerül sor, a bíróság a félnek a lakás használatára vonatkozó jogát megszünteti és őt - az 2:82. § (3) bekezdésének b) pontjában meghatározott esetet kivéve - a lakás elhagyására kötelezi.

(2) A bíróság a félnek a lakás használatára vonatkozó jogát megszüntetheti, és őt a lakás elhagyására kötelezheti akkor is, ha a lakás egyébként alkalmas lenne az osztott használatra, de részére a lakásban bennmaradó fél megfelelő cserelakást ajánl fel és a lakáshasználat rendezésének ez a módja a lakáshasználatra jogosult kiskorú gyermek érdekeit nem sérti.

2:84. § [A lakáshasználati jog ellenértékének megtérítése]

(1) Az a fél, aki szerződés vagy a bíróság döntése alapján a lakás elhagyására köteles, a korábbi használati joga vagyoni értékének megfelelő térítésre tarthat igényt. Nem tarthat igényt térítésre az a fél, aki szerződésben a lakás elhagyását elhelyezési és térítési igény nélkül vállalta.

(2) A térítés összegének megállapításánál a közös gyermek lakáshasználati jogának értékét annak a félnek a javára kell figyelembe venni, aki a lakáshasználatot szülői felügyeleti joga alapján a gyermek részére a továbbiakban - akár a volt közös lakásban, akár máshol - biztosítja.

(3) A térítés a lakás elhagyásakor esedékes, kivéve, ha

a) a bíróság a félt felróható magatartása miatt kötelezte a lakás elhagyására és az egyidejű teljesítés a bent maradó fél és a közös kiskorú gyermek érdekét súlyosan sértené, vagy

b) a lakás használatának rendezésére a közös vagyon megosztása iránti perben kerül sor és a használati jog vagyoni értékét a bíróság a vagyonmegosztás során számolja el.

(4) A lakásban maradó fél a térítés helyett a távozó természetes személy részére megfelelő cserelakást ajánlhat fel.

2:85. § [Az egyik fél kizárólagos jogcíme alapján lakott lakás használatának rendezése]

(1) Ha a közös lakást a felek kizárólag egyikük jogcíme alapján használják, a vagyonközösség megszűnése esetén a bíróság – ha e törvény eltérően nem rendelkezik – ezt a felet jogosítja fel a lakás további használatára.

(2) A bíróság az adottságainál fogva arra alkalmas lakás osztott használatát akkor rendelheti el, ha a lakáshasználatra jogosult közös gyermek vagy legalább a közös gyermekek egyike feletti szülői felügyeleti jog gyakorlását a másik fél részére biztosította vagy a lakás elhagyása a másik félre nézve - a vagyonközösség fennálltának tartama valamint e fél körülményei alapján - súlyosan méltánytalan lenne.

(3) Kivételesen indokolt esetben a bíróság a felet a másik fél kizárólagos tulajdonában vagy haszonélvezetében álló lakás kizárólagos használatára is feljogosíthatja, ha a közös kiskorú gyermek feletti szülői felügyeleti jog gyakorlása őt illeti meg és a kiskorú gyermek lakhatása másként nem biztosítható. Ebben az esetben őt a bérlő jogállása illeti meg azzal, hogy lakáshasználati joga rendes felmondással csak megfelelő cserelakás felajánlásával szüntethető meg.

(4) A bíróság a (2)-(3) bekezdés szerinti osztott illetve kizárólagos lakáshasználatot meghatározott időre vagy meghatározott feltétel bekövetkeztéig is biztosíthatja.

2:86. § [A lakáshasználat újrendezése]

(1) Ha a bíróság a lakás osztott használatát rendelte el vagy a tulajdonost (haszonélvezőt) kötelezte a lakás elhagyására, bármelyik fél kérheti a lakáshasználat újrendezését arra hivatkozással, hogy a rendezés alapjául szolgáló körülményekben bekövetkezett változás folytán a használat módjának változatlan fenntartása lényeges jogos érdekét vagy a közös kiskorú gyermek érdekét sérti.

(2) Az (1) bekezdésben foglaltak nem érintik a fél jogát arra, hogy a használat megosztását követően a másik fél bérlőtársi jogviszonyának megszüntetését a törvénynek a bérlőtársakra vonatkozó rendelkezései alapján kérje.

IV. fejezet

A vagyoni szerződés

Általános rendelkezések

2:87.§ [A vagyoni szerződés tartalma]

(1) A vagyoni szerződésben az egy háztartásban élő természetes személyek maguk határozhatják meg azt a vagyoni rendszert, amely - a vagyoni közösség e törvényben meghatározott szabályai helyett - a szerződésben meghatározott időponttól együttélésük időtartama alatt irányadó.

(2) A felek vagyoni szerződésben vagyoni meghatározott részei tekintetében különböző vagyoni rendszereket köthetnek ki, és egészben vagy részben eltérhetnek a törvényes vagy a választott vagyoni rendszerek szabályaitól is, feltéve, hogy az eltérést e törvény nem tiltja.

(3) A felek a vagyoni szerződésben rendelkezhetnek arról is, hogy az együttélés megszűnte esetén közös gyermekeik lakhatását milyen módon biztosítják.

2:88.§ [A szerződés megkötésének feltételei]

(1) Vagyoni szerződést a természetes személyek csak személyesen köthetnek.

(2) Korlátozottan cselekvőképes személy valamint a 18. életévét be nem töltött természetes személy által kötött vagyoni szerződés érvényességéhez a gyámhatóság jóváhagyása szükséges.

2:89.§ [A szerződés alakja és nyilvántartása]

(1) A vagyoni szerződés érvényességéhez annak közokiratba vagy ügyvéd által ellenjegyzett magánokiratba foglalása szükséges.

(2) A szerződés harmadik személlyel szemben akkor hatályos, ha a szerződést a vagyoni közösségről vezetett nyilvántartásába bevezették, vagy ha a felek bizonyítják, hogy a harmadik személy a szerződésről valamint annak tartalmáról tudott.

2:90.§ [Visszamenőleges hatályú rendelkezés a vagyoni szerződésben]

A vagyoni szerződés nem tartalmazhat olyan visszamenőleges hatályú rendelkezést, amely bármelyik félnek harmadik személlyel szemben, a szerződés megkötése előtt keletkezett kötelezettségét a harmadik személy terhére változtatja meg. Ez a rendelkezés irányadó a szerződés módosítására és a vagyoni közösség fennállta alatt kötött újabb szerződésre is.

Közszerzeményi rendszer

2:91 § [A közszerzeményi rendszer]

(1) Közszerzeményi rendszer esetén a felek az együttélés fennállta alatt önálló vagyonszerzők, ennek megfelelően közöttük a vagyoni elkülönítés szabályai érvényesülnek. Az együttélés megszűnése után azonban bármelyik fél követelheti a másiktól annak a vagyonszaporulatnak a megosztását, ami a vagyoni közösségben közszerzemény.

(2) Közszerzemény az a tiszta vagyoni érték, amely a fél az együttélés megszűntekor meglévő vagyonában a feleket terhelő adósság ráeső részének és a különvagonának a levonása után fennmarad.

(3) A fél vagyonában a vagyonszövetség megszűntekor meglévő vagyonról - vagyonszövetségi szerződés eltérő rendelkezése hiányában - az a vélelem, hogy az közszerzemény.

(4) Azt, hogy mely vagyontárgyakat, terheket és tartozásokat kell különvagonként számításba venni, a szerződés eltérő rendelkezése hiányában e törvény vagyonszövetségre vonatkozó rendelkezései szerint kell megállapítani. A különvagonhoz kell számítani a meglévő különvagon mellett annak a különvagonnak az értékét is, amit az együttélés alatt a felek a közszerzeményi vagyonra vagy a másik fél különvagonára fordítottak; a hiányzó különvagon megtérítésének azonban csak erre irányuló kifejezett kikötés esetén van helye.

2:92. § [A fél közszerzeményi részesedésének védelme]

(1) Bármelyik fél az együttélés fennállta alatt is igényelheti a közszerzeményből reá eső rész megállapítását és annak erejéig megfelelő biztosíték nyújtását akkor, ha valamelyik fél a tudomása nélkül megkötött szerződésekkel olyan mértékű adósságot halmozott fel, amely a közszerzeménynek minősülő vagyontárgyakból őt megillető részesedést meghaladja.

(2) A közszerzeménynek az (1) bekezdés szerinti biztosítása nem sértheti annak a harmadik személynek a jogát, akinek korábban keletkezett követelése áll fenn a másik féllel szemben.

(3) Ha az erre felhívott fél a közszerzemény megállapítása és megfelelő biztosíték adása előtt felhívás ellenére elzárkózik vagy azt megghiúsítja, az őt felhívó fél a bírósághoz fordulhat.

(4) A bíróság a perben bármelyik fél kérelmére a szerződést az (1) bekezdésben foglalt okból megszüntetheti és a felek között a jövőre nézve vagyonszövetségrendelést rendelhet el.

2:93. § [A közszerzemény megosztása]

(1) A közszerzemény megosztását az együttélés megszűntekor meglévő vagyonból - a szerződés eltérő rendelkezése hiányában - e törvénynek a vagyonszövetség megszűnésére vonatkozó rendelkezéseinek megfelelő alkalmazásával lehet követelni.

(2) Ha a szerződés eltérően nem rendelkezik, a feleket a közszerzeményi vagyon egyenlő részben illeti meg.

Vagyonszövetségrendelési rendszer

2:94. § [A vagyonszövetségrendelési rendszer]

Ha az együtt élő természetes személyek a vagyonszövetségi szerződésben a vagyonszövetséget a jövőre nézve teljesen vagy meghatározott vagyonszövetségek (vagyontárgyak, terhek és tartozások) tekintetében kizárták, a vagyonnak abban a részében, amelyre a kizárás vonatkozik, közöttük - a szerződés eltérő rendelkezése hiányában - a vagyonszövetségrendelési rendszere az irányadó.

2:95. § [A vagyontárgyak használata és kezelése; tartozások, költségek és kiadások viselése]

(1) Ha az együtt élő természetes személyek között a törvény rendelkezése vagy szerződés alapján vagyonszövetségrendelési rendszer jön létre, az együttélés fennállása alatt a

vagyonukat önállóan használják és kezelik, azzal önállóan rendelkeznek és tartozásukért is önállóan felelnek.

(2) Az együtt élő természetes személyek a közös háztartás költségeit valamint a közös gyermek megélhetéséhez, továbbá felneveléséhez szükséges kiadásokat közösen viselik akkor is, ha vagyonekülönítésben élnek. Semmis az a kikötés, amely e költségek és kiadások alól bármelyik felet teljesen vagy túlnyomó részben mentesíti. A háztartásban és a gyermeknevelésben végzett munka a költségviselésben való részvételnek számít.

A vagyoni szerződés megszűnése

2:96.§ [A szerződés megszűnésének esetei]

(1) A vagyoni szerződést az együttélés megkezdése előtt a felek felbonthatják vagy attól bármelyikük elállhat. Az együttélés fennállta alatt a felek a szerződést csak a jövőre nézve szüntethetik meg.

(2) A vagyoni szerződés megszűnik akkor is, ha

a) a bíróság a törvényben meghatározott esetben megszünteti,

b) az együttélés megszűnik.

(3) Ha a szerződés a felek közös megegyezése vagy egyiküknek a szerződésben biztosított felmondási joga folytán szűnik meg, a megszűnés időpontjától az együttélés fennállta alatt a természetes személyek viszonyaira a vagyoni közösség szabályai az irányadók.

V. fejezet

A vagyoni közösség nyilvántartása

2:97.§ A vagyoni közösség bejegyzése

(1) A vagyoni közösségben élő természetes személyek kérhetik, hogy a köztük fennálló vagyoni közösség tényét illetve a vagyoni szerződésben meghatározott szerzési rendszert a jegyző – külön jogszabályban meghatározott – közhiteles nyilvántartásba tüntesse fel.

(2) Ha valamelyik természetes személy a vagyoni közösségből kiválik, a jegyzőtől kérheti személyének törlését a közhiteles nyilvántartásból. Ha a vagyoni közösség megszűnik vagy a szerzési rendszer megváltozik, bármelyik fél kérheti a jegyzőtől a vagyoni közösség megszűnésének illetve a szerzési rendszer megváltozásának bejegyzését.

(3) A vagyoni közösség megszűnése illetve a szerzési rendszer megváltoztatása jóhiszemű, ellenérték fejében szerző harmadik személyekkel szemben a nyilvántartásba való bejegyzéssel válik hatályossá.”

2. cím

Részleges vagyoni közösség

2:98.§ [Részleges vagyoni közösség]

(1) Ha több személy meghatározott cél érdekében részben közös gazdálkodást folytat, jogviszonyukra - eltérő megállapodásuk hiányában – e fejezet rendelkezéseit kell alkalmazni.

(2) A feleket a közös gazdálkodás körében szerzett jogok és kötelezettségek egyetemlegesen, egymás között a szerzéshez való hozzájárulásuk arányában jogosítják, illetve kötelezik őket (közös célvagyon).

(3) A közös célvagyonba tartozó tartozásokért a közösen gazdálkodó személyek harmadik személyekkel szemben korlátlanul, egyetemlegesen felelnek azzal, hogy a tartozásokat elsődlegesen a közös célvagyonból kell kielégíteni.

2:99.§ [A célvagyon birtoklása, használata és hasznosítása]

(1) Mindegyik fél jogosult – a közös cél elérése érdekében – a közös célvagyonba tartozó dolgokat birtokolni, használni és hasznosítani illetve a közös célvagyonba tartozó vagyoni értékű jogokat gyakorolni.

(2) Bármelyik fél jogosult megtenni azokat az intézkedéseket, amelyek megtétele a közös célvagyonba tartozó dolgok, vagyoni értékű jogok fenntartása és értékének megóvása, a közös tartozások teljesítése illetve a közös cél elérése végett szükséges.

2:100.§ Rendelkezés a célvagyonnal

(1) A közös célvagyonnal – az őt megillető vagyonhányad erejéig – mindegyik fél önállóan jogosult rendelkezni, nem veszélyeztetheti azonban a közös gazdálkodás folytatását illetve a közös cél elérését.

(2) A felet a vagyonhányadát meghaladó illetve a közös gazdálkodás folytatását vagy a közös cél elérését veszélyeztető rendelkezés esetén kártérítési felelősség terheli.

2:101.§ [A részleges vagyonközösség megszűnése]

(1) A részleges vagyonközösség megszűnik, ha a közös gazdálkodás célja megvalósul vagy véglegesen meghiúsul.

(2) A részleges vagyonközösség megszűnik akkor is, ha a felek bármelyik meghal (jogutód nélkül megszűnik) vagy a közös gazdálkodás megszüntetését kezdeményezi, kivéve, ha a többi fél a közös gazdálkodás folytatása mellett dönt. A közös gazdálkodás továbbfolytatása esetén a vagyonközösség csak a közös gazdálkodás megszüntetését kezdeményező fél és a többi fél között szűnik meg (kiválás).

2:102.§ [A célvagyon megosztása]

(1) A vagyonközösség megszüntekor – törvény eltérő rendelkezése hiányában – bármelyik fél illetve örököse (jogutóda) kezdeményezheti a közös célvagyon megosztását.

(2) A közös célvagyon – a kiválás esetét kivéve – elsősorban természetben kell megosztani. Természetben kell kiadni a közös használatba adott dolgot, ha annak tulajdonosa annak tulajdonjogát nem utalta a közös célvagyonba. Kétség esetén vélelmezni kell, hogy a tulajdonos a dolog tulajdonjogát utalta a célvagyonba.

(3) A természetben ki nem adható vagyonrész értékét valamint a természetben kiadott vagyonrészek és a jogosultaknak járó vagyonhányad értékének különbözetét pénzben kell megtéríteni

2:103.§ [Jogi személyiség nélküli jogalanyok]

(1) Ha törvény így rendelkezik, a meghatározott cél érdekében részben közösen gazdálkodó jogalanyok a közös gazdálkodás körében közös név alatt szereznek jogokat és kötelezettségeket, perelhetnek illetve perelhetők (jogi személyiség nélküli jogalany).

(2) A jogi személyiség nélküli jogalanyra vonatkozó törvényben meg kell határozni a képviselőt és a kötelezettségeikért való helytállás módját.

(3) A jogi személyiség nélküli jogalanyokra – ha jogszabály eltérően nem rendelkezik – a vagyoni viszonyok tekintetében a jogi személyekre vonatkozó szabályokat kell alkalmazni. A jogi személyiség nélküli jogalanyokra is vonatkozik a hátrányos megkülönböztetés tilalma valamint megilleti a jó hírnév és a magántitok védelme és a névviselési jog.”

2. A törvényjavaslat 2:73.§-át követő cím az alábbiak szerint módosul:

„**[Harmadik]** Negyedik rész
A személyhez fűződő jogok”

3. A törvényjavaslat 2:74.-2:94.§§-ainak számozása harmincegyel nő.

4. A törvényjavaslat 3:35.-3:86.§§-ai helyébe az alábbi rendelkezések lépnek:

„3:35.§ [Vagyonközösségi szabályok alkalmazása]

A házastársi vagyonközösségre – ha e törvény eltérően nem rendelkezik - a vagyonközösségre vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni.

3:36.§ [Szerzési arány]

A házastársak a vagyonközösséghez tartozó jogokat és kötelezettségeket – ha vagyoni jogi szerződés eltérően nem rendelkezik – egyenlő arányban szerzik meg.

3:37.§ [Házastársi vagyonközösség bírósági megszüntetése]

(1) A házastársi vagyonközösség megszűnik akkor is, ha a bíróság azt a házassági életközösség fennállta alatt megszünteti.

(2) A bíróság a vagyonközösséget indokolt esetben bármelyik házastárs kérelmére megszüntetheti, különösen, ha

a) a másik házastárs a kérelmet előterjesztő házastárs hozzájárulása nélkül megkötött szerződésekkel olyan mértékű adósságot halmozott fel, amely a közös vagyontól őt megillető részesedést meghaladja;

b) az egyéni vállalkozó másik házastárssal vagy azzal a gazdasági társasággal szemben, amelynek a másik házastárs korlátlanul felelős tagja, végrehajtási eljárás vagy felszámolási eljárás indult és ez a házastársi közös vagyontól őt megillető részesedést veszélyeztetheti;

c) a másik házastársat cselekvőképességet érintő gondnokság alá helyezték és gondnokául nem a házastársát rendelték ki.

(3) A vagyonközösség - a bíróság eltérő rendelkezésének hiányában - a megszüntetését kimondó határozat jogerőre emelkedését követő hónap utolsó napján szűnik meg.

(4) Ha a bíróság a vagyonközösséget megszünteti, a házastársak vagyoni viszonyaira az életközösség fennállása alatt a továbbiakban a vagyonekülönítés szabályai az irányadók.

(5) Ha az az ok, amelynek alapján a bíróság a vagyonközösséget megszüntette, már nem áll fenn, a bíróság az életközösség fennállta alatt - a házastársak közös kérelmére - a vagyonközösséget helyreállítja.

3:38.§ [A halál esetére szóló rendelkezés a vagyonjogi szerződésben]

(1) Házassági vagyonjogi szerződésben a házastársak vagyonuk sorsáról haláluk esetére is rendelkezhetnek; e rendelkezésekre a közös végrendelet szabályait kell alkalmazni.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott esetben a szerződés a felek halálával nem szűnik meg, ha arra valamelyik házastárs halála folytán kerül sor és a szerződés a házastársak közös végrendeleteként hatályosulhat.”

4. A törvényjavaslat 3:87.-3:104.§§-ai törlésre kerülnek.

5. A törvényjavaslat 3:105.-3:248.§§-ainak számozása hatvanhatalal csökken.

6. A törvényjavaslat 2:5.§ (4) bekezdése az alábbiak szerint módosul:

„2:5. § [A holtak nyilvánítás, a halál tényének megállapítása]

(4) A holtak nyilvánítást vagy a halál tényének bírósági megállapítását a meghalt személy egyenesági rokona, házastársa, [**bejegyzett** élettársa,] az ügyész, a gyámhatóság és az kérheti, akinek a megállapításhoz jogi érdeke fűződik.”

7. A törvényjavaslat 2:31.§ (1) bekezdése az alábbiak szerint módosul:

„2:31. § [A gondnokság alá helyezésre vonatkozó rendelkezések]

(1) A gondnokság alá helyezést

a) a nagykorú személy együttélő házastársa, [**bejegyzett élettársa,**] egyenesági rokona, testvére,

b) a gyámhatóság és

c) az ügyész

kérheti.”

8. A törvényjavaslat 2:33.§ (3) bekezdése az alábbiak szerint módosul:

„2:33. § [A gondnoki tisztség viselésének feltételei]

(3) Gondnokul a gondnokság alá helyezett által megjelölt személyt vagy a gondnokság alá helyezés során megnevezett személyt, ha pedig ez nem lehetséges, úgy elsősorban a gondnokolttal együtt élő házastársat [**vagy bejegyzett élettársat**] kell rendelni. Ha ilyen személy nincs vagy a házastárs[, **bejegyzett élettárs**] gondnokul rendelése veszélyeztetné a gondnokság alatt álló érdekeit, a bíróság olyan személyt rendel gondnokul, aki a gondnokság ellátására az összes körülmény figyelembevételével alkalmasnak mutatkozik.”

9. A törvényjavaslat 2:38.§-a (3) bekezdésének b) pontja az alábbiak szerint módosul:

„2:38. § [A gondnokrendelés indokoltságának felülvizsgálata]

[*(3) A gondnokság alá helyezés - (2) bekezdés szerinti - megszüntetéséről, módosításáról vagy fenntartásáról a bíróság ...*]

b) a gondnokolt együttélő házastársa, **bejegyzett élettársa**, egyenesági rokona, testvére,

[*... kérelme alapján dönt.*]

10. A törvényjavaslat 3:3.§-a az alábbiak szerint módosul:

„3:3. § [Az egyenjogúság elve]

[(1)] A házastársak a házasság, az életközösség és a család ügyeiben egyenjogúak; jogaik és kötelezettségeik egyenlőek.

[(2) Az (1) bekezdésben foglaltakat megfelelően alkalmazni kell a bejegyzett élettársakra és az élettársakra is.]”

11. A törvényjavaslat 3:13.§-a (1) bekezdésének d) pontja az alábbiak szerint módosul:

„3:13. § [A rokoni, hozzátartozói kapcsolat]

[*(1) Érvénytelen: ...*]

d) a házastársnak volt házastársa, **[bejegyzett élettársa,]** élettársa, vele vagyonszösségben élő személy olyan leszármazójával kötött házassága, akit tartósan saját háztartásában nevelt, valamint”

12. A törvényjavaslat 3:13.§ (2) bekezdése az alábbiak szerint módosul:

„(2) A házastársnak volt házastársa, **[bejegyzett élettársa,]** élettársa, vele vagyonszösségben élő személy leszármazójával, valamint a testvérnek testvére vér szerinti leszármazójával kötött házassága nem érvénytelen, ha a jegyző e házassági akadály alól - akár a házasságkötés előtt, akár utóbb, a házasság fennállása alatt - felmentést ad. A testvérnek testvére vér szerinti leszármazójával kötendő házassága esetén felmentés akkor adható, ha a házasságkötés a születendő gyermekek egészségét nem veszélyezteti.”

13. A törvényjavaslat 3:14.§-a az alábbiak szerint módosul:

„3:14. § [Korábbi házasság **[vagy bejegyzett élettársi kapcsolat]** fennállása]

(1) Érvénytelen a házasság, ha a házasulók valamelyikének korábbi házassága **[vagy más személlyel létesített bejegyzett élettársi kapcsolata]** fennáll.

(2) Az újabb házasság a korábbi házasság **[vagy bejegyzett élettársi kapcsolat]** megszűnésének időpontjától, ha pedig a bíróság a korábbi házasság **[vagy bejegyzés]** érvénytelenségét állapította meg, megkötésének időpontjára visszamenőleg érvényessé válik.”

14. A törvényjavaslat 3:21.§-ának (4) bekezdése elmarad.

15. A törvényjavaslat 3:34.§-a az alábbiak szerint módosul:

„3:34. § [A rokontartás szabályainak alkalmazása]

A tartás mértékére, szolgáltatásának módjára és időtartamára valamint ezek megváltoztatására, a tartási igény visszamenőleges érvényesítésére, a tartáshoz való jog megszűnésére és a tartás megszüntetésére a rokontartás közös szabályait kell megfelelően alkalmazni azzal, hogy a házastársi tartáshoz való jog megszűnik akkor is, ha az arra jogosult újabb házasságot köt[**bejegyzett élettársi kapcsolatot vagy élettársi kapcsolatot létesít**].”

16. A törvényjavaslat 3:106. §-a az alábbiak szerint módosul:

„3:106. § [Az apai jogállást keletkeztető tények]

Apai jogállást a törvényben meghatározottak szerint

- a) házassági kötelék[**bejegyzett élettársi kapcsolat**],
- b) **[élettársak esetében]** emberi reprodukcióra irányuló, külön törvényben szabályozott eljárás (a továbbiakban: reprodukciós eljárás),
- c) apai elismerő nyilatkozat vagy
- d) bírósági határozat keletkeztet.”

17. A törvényjavaslat 3:107.§-ának (1) és (3) bekezdései az alábbiak szerint módosulnak:

„3:107. § [Házassági köteléken[**bejegyzett élettársi kapcsolaton**] alapuló vélelem]

(1) A gyermek apjának - a 3:108. § (2) és (3) bekezdésében foglalt kivételekkel - azt a férfit kell tekinteni, akivel az anya a fogamzási idő kezdetétől a gyermek születéséig eltelt idő vagy annak legalább egy része alatt házassági kötelékben [**vagy bejegyzett élettársi kapcsolatban**] állott. A házasság [**vagy bejegyzett élettársi kapcsolat**] érvénytelensége az apaság vélelmét nem érinti.

[...]

(3) Ha a nő házasságának [**vagy bejegyzett élettársi kapcsolatának**] megszűnése után újból házasságot kötött [**vagy bejegyzett élettársi kapcsolatot**] létesített, az újabb házasságának [**vagy bejegyzett élettársi kapcsolatának**] fennállása alatt született gyermeke apjának akkor is az újabb férjet [**vagy bejegyzett férfi élettársat**] kell tekinteni, ha a korábbi házasság[**bejegyzett élettársi kapcsolat**] megszűnése és a gyermek születése közt háromszáz nap nem telt el. Ha ez a vélelem megdől, a gyermek apjának a korábbi férjet [**vagy bejegyzett férfi élettársat**] kell tekinteni.”

18. A törvényjavaslat 3:108.§-a az alábbiak szerint módosul:

„3:108. § [Reprodukciós eljáráson alapuló vélelem]

(1) Ha az apaság az anya házassági kötelékén [**vagy bejegyzett élettársi kapcsolatán**] alapuló vélelem alapján nem állapítható meg, a gyermek apjának kell tekinteni azt a férfit, aki az anyával közösen[- **élettársi kapcsolatuk fennállása alatt** -] reprodukciós eljárásban vett részt és a származás a reprodukciós eljárás következménye.

(2) Az anyának az eredményes reprodukciós eljárás lefolytatását követően a gyermek születéséig terjedő időszakban más férfival létrejött házassága [**vagy bejegyzett**

élettársi kapcsolata] a férj [**vagy bejegyzett élettárs**] vonatkozásában apasági vélelmet nem keletkeztet.

(3) Az any[**a élettársát**]ával reprodukciós eljárásban résztvevő férfit kell az (1) bekezdésben foglaltak szerint a gyermek apjának tekinteni akkor is, ha az anya korábbi házasságának megszűnésétől a reprodukciós eljárásból származó gyermek megszületéséig a vélelmezett fogamzási idő nem telt el.”

19. A törvényjavaslat 3:109.§-ának (1) bekezdése az alábbiak szerint módosul:

„3:109. § [Apai elismerő nyilatkozaton alapuló vélelem]

(1) Ha az anya a fogamzási idő kezdetétől a gyermek születéséig eltelt idő vagy annak egy része alatt nem állott házassági kötelékben [**vagy bejegyzett élettársi kapcsolatban**] és apasági vélelmet keletkeztető reprodukciós eljárásban sem vett részt, vagy ha az apaság vélelme megdőlt, a gyermek apjának kell tekinteni azt a férfit, aki a gyermeket teljes hatályú apai elismerő nyilatkozattal a magáénak ismerte el.”

20. A törvényjavaslat 3:110.§-ának (1) bekezdése az alábbiak szerint módosul:

„3:110. § [Az apaság bírósági megállapítása]

(1) Ha a gyermek apja sem az anya házassági köteléke [**vagy bejegyzett élettársi kapcsolata**], sem reprodukciós eljárás, sem teljes hatályú apai elismerés alapján nem állapítható meg, az apaságot bírósági úton lehet megállapítani.”

21. A törvényjavaslat 3:114.§-ának (3) bekezdése az alábbiak szerint módosul:

„(3) Ha a származás reprodukciós eljárás következménye, az apaság vélelme akkor támadható meg, ha az anya férje[, **bejegyzett élettársa vagy élettársa**] illetve az anyával a reprodukciós eljárásban közösen résztvevőként feltüntetett férfi az eljáráshoz nem járult hozzá.”

22. A törvényjavaslat 3:116. §-ának (4) bekezdése az alábbiak szerint módosul:

„(4) Az anya volt férje, [**volt bejegyzett élettársa**] akkor jogosult az apaság vélelmének megtámadására, ha a vélelem az, hogy az anya újabb házasságbeli férje [**vagy újabb bejegyzett élettársa**] az apa, de ennek a vélelemnek megdőlte esetén a volt férjet[, **volt bejegyzett élettársat**] kellene apának tekinteni.”

23. A törvényjavaslat 3:121.§ (1)-(2) bekezdései az alábbiak szerint módosulnak:

„3:121. § [Az apaság vélelmének megdöntése nemperes eljárásban]

(1) Nincs szükség az apaság vélelmének megdöntése iránti perindításra, ha az apaság vélelme az anya házassága, [**bejegyzett élettársi kapcsolata**] alapján [**az apaság vélelme fennáll**] áll fenn, a házastársak[, **bejegyzett élettársak**] életközössége azonban már legalább háromszáz napja megszűnt és az a férfi, akitől a gyermek ténylegesen származott, a gyermeket teljes hatályú apai elismerő nyilatkozattal a magáénak kívánja elismerni.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott esetben a bíróság nemperes eljárásban a vélelmezett apa, az anya, valamint a gyermeket teljes hatályú apai elismerő

nyilatkozattal magának elismerni kívánó férfi közös kérelmére megállapítja, hogy a gyermeknek nem az anyja férje, volt férje, **[bejegyzett élettársa, volt bejegyzett élettársa]** az apja. Az apaság kérdését ugyanebben az eljárásban **["Az apai elismerő nyilatkozaton alapuló vélelem" című § rendelkezései szerinti]** teljes hatályú apai elismerő nyilatkozattal kell rendezni."

24. A törvényjavaslat 3:127.§-ának (1) bekezdése az alábbiak szerint módosul:

„(1) Az örökbefogadáshoz az örökbefogadni szándékozó személy és a gyermek törvényes képviselőjének egyező kérelme, valamint a gyermek szüleinek, a házasságban[, **bejegyzett élettársi kapcsolatban]** élő örökbefogadó házastársának[, **bejegyzett élettársának]** a hozzájárulása szükséges.”

25. A törvényjavaslat 3:133.§-ának (2) bekezdése az alábbiak szerint módosul:

„ (2) Nincs szükség az örökbefogadáshoz az örökbefogadó házastársának[, **bejegyzett élettársának]** hozzájárulására, ha
a) ismeretlen helyen tartózkodik,
b) a házastársak[, **bejegyzett élettársak]** között az életközösség megszűnt.”

26. A törvényjavaslat 3:155.§-ának (1) bekezdése az alábbiak szerint módosul:

„(1) A gyermek - szüleinek megállapodása szerint - apjának vagy anyjának családi nevét (születési nevét vagy a házasságkötéssel szerzett nevét) viseli. Ha a szülők nem kötöttek házasságot, a gyermek nem viselheti az anyja más személlyel kötött házassága folytán a 3:29. § (1) bekezdésének b) és c) pontja szerint viselt nevét. A gyermek családi névként szüleinek összekapcsolt családi nevét is viselheti, akkor is, ha a szülők a házasságkötés után családi nevüket nem kapcsolták össze vagy a szülők nem kötöttek házasságot[, **nem létesítettek bejegyzett élettársi kapcsolatot]**. A gyermek családi neve legfeljebb kéttagú lehet.”

27. A törvényjavaslat 3:168.§-ának (1) bekezdése az alábbiak szerint módosul:

„(1) A szülő - ha a törvény kivételt nem tesz - nem képviselheti a gyermekét olyan ügyben, amelyben ő maga, házastársa[, **bejegyzett élettársa, élettársa]**, egyenesági rokona, vagy az ő törvényes képviselése alatt álló más személy a gyermekkel szemben ellenérdekű félként szerepel.”

28. A törvényjavaslat 3:170.§-ának (2) bekezdése az alábbiak szerint módosul:

„(2) A házasság[**i, bejegyzett élettársi kapcsolat megszüntetése]** felbontása iránti vagy a szülői felügyelet rendezése iránti perben a szülők közös kérelmére a bíróság - a gyermek érdekét mérlegelve - a szülők közös szülői felügyeletre vagy a szülői felügyelet (1) bekezdés szerinti rendezésére vonatkozó egyezségét jóváhagyja, vagy arról ítélettel határoz.”

29. A törvényjavaslat 3:183.§-ának (1) és (3) bekezdései az alábbiak szerint módosulnak:

„3:183. § [Kapcsolattartásra jogosult más hozzátartozók]

(1) A kapcsolattartásra a nagyszülő, a testvér, - ha a szülő és a nagyszülő nem él, vagy a kapcsolattartásban tartósan akadályozva van, vagy a kapcsolattartási jogát önhibájából nem gyakorolja - a gyermek szülőjének testvére, vagy szülőjének házastársa[, **bejegyzett élettársa**] is jogosult.

[...]

(3) A kapcsolattartásra - ha a gyermek hosszabb időn keresztül a háztartásában nevelkedett - kérelmére feljogosítható a szülő volt házastársa[, **volt bejegyzett élettársa**], a gyermeket korábban nevelő más személy, gyám és az is, akinek a gyermekre vonatkozó apasági vélelmét a bíróság megdöntötte.”

30. A törvényjavaslat 3:185.§-ának (1) bekezdése az alábbiak szerint módosul:

„(1) A kapcsolattartásról a házassági vagy a szülői felügyelet rendezése iránti perben a szülők egyezsége köthetnek, egyezségük hiányában pedig a kapcsolattartásról - kérelemre vagy a gyermek érdekében hivatalból - a bíróság dönt. Ha házasság[**i**, **bejegyzett élettársi kapcsolat megszüntetése**] felbontása vagy a szülői felügyelet rendezése iránti per nincs folyamatban, a kapcsolattartásról a szülők megegyezésének hiányában a gyámhatóság dönt. A döntés előtt az érdekelteket és az ítélőképessége birtokában lévő gyermeket meg kell hallgatni.”

31. A törvényjavaslat 3:198.§-ának (1) bekezdése az alábbiak szerint módosul:

„(1) Rokonaival szemben az jogosult tartásra, aki arra rászorult, mert magát önhibáján kívül nem képes eltartani és akinek tartásra kötelezhető házastársa, volt házastársa[, **bejegyzett élettársa, volt bejegyzett élettársa vagy**] volt élettársa vagy vele vagyontársaságban élő más személy nincs.”

32. A törvényjavaslat 3:200.§ (4) bekezdése az alábbiak szerint módosul:

„(4) Azt a kiskorút, akinek tartásra kötelezhető egyenes ági rokona nincs, nagykorú testvére köteles eltartani, feltéve, hogy ezt saját maga, házastársa[, **bejegyzett élettársa, élettársa**] és tartásra rászoruló egyenes ági rokonai szükséges tartásának veszélyeztetése nélkül képes teljesíteni.”

33. A törvényjavaslat 3:201.-3:203.§-ai az alábbiak szerint módosulnak:

„3:201. § [A házastárs[, **bejegyzett élettárs**] gyermekének tartása]

(1) A házastárs[, **bejegyzett élettárs**] köteles háztartásában eltartani a vele együtt élő házastársának, bejegyzett élettársának olyan, tartásra szoruló kiskorú gyermekét, akit házastársa, bejegyzett élettársa az ő beleegyezésével hozott a közös háztartásba.

(2) A szülő házastársának[, **bejegyzett élettársának**] tartási kötelezettsége nem érinti a vérszerinti szülő tartásdíj-fizetési kötelezettségét.

3:202. § [A szülő házastársa[, **bejegyzett élettársa**] és a gyermeket nevelő más személy tartása]

(1) A gyermek szülőjének tartásra rászoruló házastársát[, **bejegyzett élettársát**] akkor köteles eltartani, ha a házastárs[, **bejegyzett élettárs**] az ő eltartásáról hosszabb időn át gondoskodott.

(2) Az (1) bekezdésben foglalt feltételekkel köteles eltartani a gyermek a gyermeket nevelő más személyt.

3:203. § [A tartás sorrendje a gyermekek és a szülők között]

Tartásra a vérszerinti gyermek, a szülő házastársa[, **bejegyzett élettársa**] által nevelt gyermek és a gyermeket nevelő más személy által nevelt gyermek, illetve a vérszerinti szülő - ha a jogi feltételek egyébként fennállnak - a szülő házastársa [**és bejegyzett élettársa**], illetve a gyermeket nevelő más személy egysorban jogosult.”

34. A törvényjavaslat 3:205.§ (1) bekezdése az alábbiak szerint módosul:

„(1) Ha valaki több jogosult eltartására köteles és mindegyiket nem képes eltartani, a jogosultság sorrendjében

a) kiskorú gyermek a nagykorú gyermeket,

b) a gyermek a házastársat, volt házastársat, [**bejegyzett élettársat, volt bejegyzett élettársat és**] a volt élettársat, a vele vagyonközösségben élő más személyt,

c) a házastárs, volt házastárs[, **bejegyzett élettárs, volt bejegyzett élettárs**], a volt élettárs, a vagyonközösségben élő személy - egymással egy sorban - a szülőt,

d) a szülők - egymással egy sorban - a többi rokont,

e) a többi rokon közül a leszármazó a felmenőt és a leszármazás rendjében a közelebbi rokon a távolabbat megelőzi.”

35. A törvényjavaslat 3:234.§-a (1) bekezdésének a) pontja az alábbiak szerint módosul:

„*[(1) A gyermek részére kivételesen több gyám is kirendelhető. Többes gyámrendelésre akkor kerülhet sor, ha]*

a) a gyermeket saját háztartásukban nevelő házastársak[, **bejegyzett élettársak**] közösen vállalják a gyámságot,”

36. A törvényjavaslat 4:88.§-ának (4) bekezdése az alábbiak szerint módosul:

„(4) A tulajdonostárs és a vele együtt élő nem tulajdonos házastársa[, **bejegyzett élettársa**] az elővásárlási jogot - ezirányú megállapodás esetén - együtt is gyakorolhatják.”

37. A törvényjavaslat 5:460.§-ának (2) bekezdése az alábbiak szerint módosul:

„(2) A vagyonkezelő házastársa[, **bejegyzett élettársa, élettársa**], vele vagyonközösségben élő személy és személyes hitelezői nem támaszthatnak igényt a kezelt vagyonba tartozó vagyontárgyakra. A kezelt vagyon nem része a vagyonkezelő hagyatékának.”

38. A törvényjavaslat 6:5.§-a az alábbiak szerint módosul:

„6:5. § [Kiesés a haszonélvezeti jogból, használati jogból, a kötelesrészből, továbbá a hagyományból és a meghagyásból]

Az öröklésből kiesésre vonatkozó rendelkezéseket a házastárs[, **bejegyzett élettárs**] haszonélvezeti jogára, [**az élettárs**] az örökhagyóval vagyontársaságban élő más személy használati jogára, a kötelesrészre, továbbá a hagyományra és a meghagyásra is alkalmazni kell azzal az eltéréssel, hogy a hagyományos és a meghagyás kedvezményezettjének kiesése - ha e vonatkozásban helyettesítés nem történt - a hagyománnyal és a meghagyással terhelt személy mentesülését jelenti.”

39. A törvényjavaslat 6:13.§-ának (3) bekezdése az alábbiak szerint módosul:

„(3) Nem lehet érvényesen közvégrendeletet tenni olyan személy előtt, aki a végrendelezőnek vagy a végrendelező házastársának[, **bejegyzett élettársának**] hozzátartozója, gyámja vagy gondnoka.”

40. A törvényjavaslat 6:20.§-ának (5)-(6) bekezdései az alábbiak szerint módosulnak:

„(5) Érvényes a házastársaknak [**vagy a bejegyzett élettársaknak**] ugyanabba az okiratba foglalt végrendelete, ha

a) saját kezűleg írt végrendelet esetében az okiratot az egyik örökhagyó elejétől végig maga írja és aláírja, a másik örökhagyó pedig ugyanazon az okiraton maga írja és aláírja azt a nyilatkozatot, hogy az okirat az ő végakarátát is magában foglalja,

b) más által írt végrendelet esetében az örökhagyók egymás és a tanúk együttes jelenlétében teszik meg végintézkedési nyilatkozatukat és írják alá az okiratot, vagy ha az már megtörtént, mindkét örökhagyó egymás és a tanúk együttes jelenlétében külön-külön nyilatkozik arról, hogy az okirat a végakarátát foglalja magában, és hogy az okiraton szereplő aláírás a sajátja, vagy

c) azt közokiratba vagy ügyvéd által ellenjegyzett magánokiratba foglalják.

(6) Hatályát veszti a házastársak [**vagy a bejegyzett élettársak**] közös végrendelete a házasság felbontásával, vagy a bejegyzett élettársi kapcsolat megszűnésével.”

41. A törvényjavaslat 6:30.§-ának (3) bekezdése az alábbiak szerint módosul:

„(3) A házastársak[, **a bejegyzett élettársak**] egymás javára érvényesen tehetnek olyan végrendeletet, amely az örökösre nevezett házastárs [**vagy bejegyzett élettárs**] halála esetére is nevez örökösre a végrendelező hagyatékára. A házastársnak[, **a bejegyzett élettársnak**] az örökséggel történő, a szokásos mértéket meghaladó ingyenes rendelkezése - az utóörökös előzetes hozzájárulása vagy utólagos jóváhagyása hiányában - érvénytelen. Az érvénytelenségre jóhiszemű és visszatérhet jogszerzőkkel szemben hivatkozni nem lehet.”

42. A törvényjavaslat 6:39.§-a az alábbiak szerint módosul:

„6:39. § [A házastárs, [**a bejegyzett élettárs, az élettárs**] az örökhagyóval vagyontársaságban élő személy javára tett végintézkedés hatálytalansága]

Az életközösség fennállása alatt a házastárs, [**a bejegyzett élettárs, az élettárs**] az örökhagyóval vagyontársaságban élő személy javára tett végintézkedés alapján nem örökölhet a házastárs [, **a bejegyzett élettárs, az élettárs**] illetve az örökhagyóval

vagyonközösségben élő személy, ha az öröklés megnyíl[ás]takor a házastársak[, **bejegyzett élettársak vagy az élettársak**] között életközösség nem állott fenn illetve a vagyonközösség már megszűnt, kivéve, ha a körülményekből az következik, hogy az örökhagyó végintézkedését azért nem vonta vissza, mert házastársát[, **bejegyzett élettársát, élettársát**] az életközösség megszakadása illetve a vele vagyonközösségben élő személyt a vagyonközösség megszűnése ellenére is juttatásban kívánta részesíteni.”

43. A törvényjavaslat 6:56.§-a az alábbiak szerint módosul:

„6:56. § [Az osztályrabocsátási kötelezettség]

(1) Ha több leszármazó[,] illetve egy vagy több leszármazó mellett a házastárs[, **a bejegyzett élettárs,**] mint törvényes örökös közösen örököl, mindegyik örökös köteles a hagyaték értékéhez hozzászámítani annak az ingyenes adománynak az értékét, amelyben őt az örökhagyó életében részesítette, feltéve, hogy a hozzászámítást az örökhagyó kikötötte, vagy a körülményekből arra lehet következtetni, hogy a juttatást a hozzászámítás kötelezettségével adta.

(2) A szokásos mértékű ajándékokat, valamint a tartásra rászorult leszármazók[, **a tartásra rászorult**] illetve házastárs[, **bejegyzett élettárs**] részére nyújtott tartást akkor sem kell osztályra bocsátani, ha azt az örökhagyó kifejezetten kikötötte.”

44. A törvényjavaslat 6:58.§-a az alábbiak szerint módosul:

„6:58. § [A házastárs[, **bejegyzett élettárs**] öröklése]

(1) Leszármazók hiányában az örökhagyó házastársa[, **bejegyzett élettársa**] örököl.

(2) Az örökhagyó házastársa[, **bejegyzett élettársa**] örökli mindannak a vagyonnak a holtig tartó haszonélvezetét, amelyet egyébként nem ő örököl (özvegyi jog).

(3) A házastárs[, **bejegyzett élettárs**] kiesése esetén a helyettesítés szabályait nem lehet alkalmazni.”

45. A törvényjavaslat 6:59.-6:60.§§-ai az alábbiak szerint módosulnak:

„6:59. § [Házastárs[, **bejegyzett élettárs**] választási lehetősége]

(1) Tíz évi házastársi [**vagy bejegyzett élettársi**] együttélés esetén a házastárs[**ak, bejegyzett élettársak**] a hagyatéki eljárás során, ennek hiányában az öröklés megnyíl[ás]tától számított egy éven belül a hagyatéki eljárásra egyébként illetékes közjegyzőnél választhat[**nak**] az özvegyi jog, és a (2) bekezdésben szabályozott állagöröklés között.

(2) Ha a házastárs[, **bejegyzett élettárs**] állagöröklést választ, akkor az örökhagyó gyermekével egyenlő részt örököl. Több gyermek, valamint a házastárs[, **bejegyzett élettárs**] fejenként egyenlő részben örököl.

(3) Ha a házastárs[, **bejegyzett élettárs**] a haszonélvezeti jog öröklését választotta, akkor a haszonélvezeti jog megváltásának az ő kérelmére nincs helye.

6:60. § [A házastárs, [**bejegyzett élettárs, élettárs**] az örökhagyóval vagyonközösségben élő személy kiesése a törvényes öröklésből]

(1) Törvény alapján nem örökölhet az örökhagyó házastársa, [**bejegyzett élettárs, élettárs**] az örökhagyóval vagyonközösségben élő személy, ha az öröklés megnyíl[ás]takor a házastársak[, **bejegyzett élettársak vagy az élettársak**] között

életközösség nem állott fenn illetve a vagyontársaság már megszűnt, és az eset körülményeiből nyilvánvaló, hogy az életközösség visszaállítására nem volt kilátás.

(2) Az örökgyógy házastársának, [**bejegyzett élettárs, élettárs**] az örökgyógyal vagyontársaságban élő személy az öröklésből való kiesésére csak az hivatkozhat, aki a kiesés folytán maga öröklne, vagy valamely a végintézkedéssel reá rótt kötelezettségtől vagy más tehertől mentesülne.”

46. A törvényjavaslat 6:61.§-ának (1)-(2) bekezdései az alábbiak szerint módosulnak:

„6:61. § [A házastárs[, **bejegyzett élettárs**] haszonélvezeti jogának megváltása]

(1) Mind a törvényes állagörökösök, mind - a 6:59.§ (3) bekezdés kivételével - a házastárs[, **bejegyzett élettárs**] bármikor igényelhetik a házastárs[, **bejegyzett élettárs**] haszonélvezeti jogának megváltását. A házastárs[, **bejegyzett élettárs**] által lakott lakáson, az általa használt berendezési és felszerelési tárgyakon fennálló haszonélvezet megváltását a házastárssal[, **bejegyzett élettárssal**] szemben nem lehet kérni.

(2) A házastársat[, **bejegyzett élettársat**] a megváltásra kerülő vagyontól - természetben vagy pénzben - olyan rész illeti meg, amelyet mint az örökgyógy gyermeke törvényes örökösöként a leszármazókkal együtt öröklne. Ági öröklés esetén a házastársat[, **bejegyzett élettársat**] az ági vagyont egyharmada illeti meg.”

47. A törvényjavaslat 6:62.-6:63.§§-ai az alábbiak szerint módosulnak:

„6:62. § [A házastárs[, **bejegyzett élettárs**] haszonélvezeti jogának korlátozása]

(1) A házastárs[, **bejegyzett élettárs**] haszonélvezetének korlátozását csak a leszármazók kérhetik. A haszonélvezet korlátozásának bármikor helye van.

(2) A haszonélvezet korlátozása csak olyan mértékű lehet, hogy a korlátozott haszonélvezet a házastárs[, **bejegyzett élettárs**] szükségleteit biztosítsa, figyelembe véve az általa örökölt vagyontárgyakat.

(3) A házastárs[, **bejegyzett élettárs**] által lakott lakáson, az általa használt berendezési és felszerelési tárgyakon fennálló haszonélvezet korlátozását nem lehet kérni.

(4) Ha a korlátozási igény és a házastárs[, **bejegyzett élettárs**] által előterjesztett megváltási igény ütközik egymással, előbb a megváltási igénynek kell helyt adni.

6:63. § [Az élettárs használati joga]

(1) Az örökgyógy[**élettársát**] val vagyontársaságban élő személyt az örökgyógyal közösen lakott lakáson és a közösen használt szokásos berendezési és felszerelési tárgyakon holtig tartó használati jog illeti meg, ha a[z élet] vagyontársaság közötté és az örökgyógy között a hagyaték megnyíltát megelőző - legalább - tíz évig fennállott.

(2) Az [**élettárs**] örökgyógyal vagyontársaságban élő személy használati jogának megváltására és korlátozására a házastárs[, **bejegyzett élettárs**] haszonélvezeti jogának megváltására és korlátozására vonatkozó rendelkezéseket kell megfelelően alkalmazni azzal, hogy az állagörökös a bíróságtól kérheti, hogy a használati jog időtartamát a vagyontársaság fennálltának tartamával azonos időre korlátozza, kivéve, ha ez a vagyontársaságban élő személyre nézve – különösen idős korára és betegségére valamint a feleknek az örökgyógyal szemben a vagyontársaság fennállta alatt tanúsított magatartására tekintettel – különösen méltánytalan lenne.”

48. A törvényjavaslat 6:64.§-ának (1) bekezdése az alábbiak szerint módosul:

„(1) Leszármazók[,] és házastárs [és **bejegyzett élettárs**] hiányában az örökhagyó szülői örökölnek fejenként egyenlő részben.”

49. A törvényjavaslat 6:65.§-ának (1) bekezdése az alábbiak szerint módosul:

„(1) Leszármazóknak, házastársnak[, **bejegyzett élettársnak**], szülőknek és szülők leszármazóinak hiányában törvényes örökösök egyenlő részekben az örökhagyó nagyszülői.”

50. A törvényjavaslat 6:71.§-ának (3) bekezdése az alábbiak szerint módosul:

„(3) A túlélő házastárssal [és **bejegyzett élettárssal**] szemben a szokásos mértékű berendezési és felszerelési tárgyakra ági öröklés címén nem lehet igényt támasztani.”

51. A törvényjavaslat 6:74.-6:75. §§-ai az alábbiak szerint módosulnak:

„6:74. § [Az öröklés az örökbefogadott után]

Az örökbefogadott után - ha az örökbefogadás az örökbefogadott életében nem szűnt meg - leszármazó és házastárs [**vagy bejegyzett élettárs**] hiányában az örökbefogadó vagy annak rokonai örökölnek a törvényes öröklés szabályai szerint.

6:75. § [A kötelesrésze jogosultak]

Kötelesrész illeti meg az örökhagyó leszármazóját, házastársát[, **bejegyzett élettársát**], továbbá szülőjét, ha az öröklés megnyíltakor az örökhagyó törvényes örököse, vagy végintézkedés hiányában az lenne.”

52. A törvényjavaslat 6:78.§-ának (1) és (3) bekezdése az alábbiak szerint módosul:

„(1) Kitagadásnak akkor van helye, ha a kötelesrésze jogosult

- a) az örökhagyó után öröklésre érdemtelen lenne,
- b) az örökhagyó sérelmére - a rokoni kapcsolatra tekintettel - súlyosnak minősülő bűncselekményt követett el,
- c) az örökhagyó egyenesági rokon[ai]ának, házastársának[, **bejegyzett élettársának vagy élettársának**] életére tört, vagy sérelmükre egyéb súlyos büntetést követett el,
- d) az örökhagyó irányában fennálló törvényes eltartási kötelezettségét súlyosan megsértette, valamint ha
- e) erkölcstelen életmódot folytat.

[...]

(3) Az örökhagyó h[H]ázastársát[, **bejegyzett élettársát, élettársát**] a[z örökhagyó] házastársi[, **bejegyzett élettársi, élettársi**] kötelességet durván sértő magatartása miatt is kitagadhatja.”

53. A törvényjavaslat 6:81.§-a (1) bekezdésének d) pontja az alábbiak szerint módosul:

„[(1) *Nem tartozik a kötelesrész alapjához ...*]

d) a házastárs[, **a bejegyzett élettárs, az élettárs**] és a leszármazók részére nyújtott tartás értéke, valamint”

54. A törvényjavaslat 6:81.§-ának (2)-(3) bekezdései az alábbiak szerint módosulnak:

„(2) A kötelesrésze jogosultságot létrehozó kapcsolat keletkezésének időpontja házasságból[, **bejegyzett élettársi kapcsolatból**] származó gyermek esetében az adott házasságkötés[, **bejegyzett élettársi kapcsolat létesítésének**] időpontja, örökbefogadott gyermek esetében az örökbefogadás időpontja, egyébként pedig a gyermek fogamzása.

(3) A házastársat[, **bejegyzett élettársat**] hasznélvezet alakjában megillető kötelesrész alapjául csak a hagyatékban meglévő vagyontárgyak szolgálnak.”

55. A törvényjavaslat 6:82.§-ának (2) bekezdése az alábbiak szerint módosul:

„(2) Ha a házastársat[, **bejegyzett élettársat**] mint törvényes örökös hasznélvezeti jog illetné meg, az ő kötelesrésze a hasznélvezeti jognak olyan korlátozott mértéke, amely szükségleteit biztosítja, figyelembe véve az általa örökölt vagyontárgyakat. Egyébként a házastársat[, **bejegyzett élettársat**] kötelesrészként törvényes örökrészének fele illeti meg.”

56. A törvényjavaslat 6:85.§-ának (2) bekezdése az alábbiak szerint módosul:

„(2) A kötelesrésze jogosult házastársa[, **bejegyzett élettársa**], leszármazója és ennek házastársa[, **bejegyzett élettársa**] mentesül a felelősség alól annyiban, amennyiben valamennyiük juttatásának értéke a kötelesrésze jogosult juttatásának értékével együtt sem haladja meg a kötelesrésze jogosult törvényes örökrészét. Ezt a rendelkezést nem lehet alkalmazni, ha a kötelesrésze jogosult igényét a házastársával[, **bejegyzett élettársával**], leszármazójával vagy ennek házastársával[, **bejegyzett élettársával**] szemben érvényesíti.”

57. A törvényjavaslat 6:86.§-ának (1) bekezdése az alábbiak szerint módosul:

„(1) A kötelesrészt minden teher és korlátozás nélkül kell kiadni. Ha azonban a kötelesrész kiadása esetében a megmaradó vagyon a házastárs[, **bejegyzett élettárs**] korlátozott hasznélvezetét sem biztosítaná, a kötelesrésznek a korlátozott hasznélvezetet biztosító részét csak a hasznélvezet megszűnése után lehet kiadni.”

58. A törvényjavaslat 6:97.§-ának (3) bekezdése az alábbiak szerint módosul:

„(3) A házastárs[, **bejegyzett élettárs**] túrni köteles, hogy a házastárs[, **bejegyzett élettárs**] hasznélvezetével terhelt vagyomból, az [**élettárs**] örökhagyóval vagyontársak között élő személy pedig, hogy a hasznélvezeti jogával terhelt vagyomból a hitelezők követeléseiket - a hagyományon és a meghagyáson alapuló követelések kivételével - kielégítsék. A kötelesrész a házastárs[, **bejegyzett élettárs**] korlátozott hasznélvezetét nem sértheti.”

59. A törvényjavaslat 7:2.§-ának 3. pontja elmarad, a 4.-24. pontjainak számozása eggyel csökken.

60. A törvényjavaslat 7:2.§-ának 8. pontja az alábbiak szerint módosul:

„[A törvény alkalmazásában:]

8. gyermeket nevelő szülő:

- a) a szülővel együtt élő házastárs[, **bejegyzett élettárs**], aki a gyermeket saját háztartásában neveli,
- b) az a személy, aki a saját háztartásában nevelt gyermeket örökbe kívánja fogadni, és az erre irányuló eljárás már folyamatban van,
- c) az a)-b) pontok alá nem tartozó személy, aki a gyermekről saját háztartásában hosszabb időn át ellenszolgáltatás nélkül gondoskodik (gyermeket nevelő más személy);”

61. A törvényjavaslat 7:2.§-ának 10. pontja az alábbiak szerint módosul:

„[A törvény alkalmazásában:]

10. hozzátartozó: a közeli hozzátartozó, továbbá [**az élettárs,**] az egyenesági rokon házastársa, a jegyes, a házastárs egyenesági rokona és testvére, a testvér házastársa, a vagyonközösségben élő más személy;”

62. A törvényjavaslat 7:2.§-ának 16. pontja az alábbiak szerint módosul:

„[A törvény alkalmazásában:]

16. közeli hozzátartozó: a házastárs, [**a bejegyzett élettárs,**] az egyenesági rokon, az örökbefogadott gyermek, a házastárs[**nak, a bejegyzett élettársnak** a] gyermeke, az örökbefogadó szülő, a szülő házastársa[, **bejegyzett élettársa**] és a testvér;”

63. A törvényjavaslat 7:2.§-ának 20. pontja elmarad, a 21-24. pontok számozása eggyel csökken.

„[**20. személy: a természetes személy, a jogi személy, a jogi személyiség nélküli jogalany;**]”

Indokolás:

1. A vagyonközösségnek a hatályos jog három formáját ismeri: a házastársi vagyonközösséget (Csjt. 27.§ (1) bekezdés), az élettársi vagyonközösséget (Ptk. 578/G.§ (1) bekezdés) és az együtt élő, közeli hozzátartozók vagyonközösségét (Ptk. 578/G.§ (2) bekezdés). A törvényjavaslat ugyanennek csak két formáját ismeri: a házastársi [3:35-3:86.§§] és az élettársi (bejegyzett élettársi) [3:87-3:104.§§] vagyonközösséget; mindkét esetben párkapcsolatként tételezi a vagyonközösség alapjául szolgáló életviszonyt. Ennek az az oka, hogy a vagyonközösség tételezésének indokának a felek szoros érzelmi (és ki nem mondva: nemi) kapcsolatát és az ebből fakadó, valamiféle emelkedett altruizmust tekinti. Így lesz a tipikus szabályozási modell a házastársi vagyonközösség és – a monogámia közrendi kritériumából fakadóan – általános követelmény, hogy az élettársi viszony (vagyonközösség) csak két ember között állhat fenn.

Valójában azonban a vagyonközösség tételezésének indoka az egy háztartáson belüli közös gazdálkodás viszonyaiban keresendő. A közösen gazdálkodó és együtt élő

természetes személyek ugyanis nem csupán saját, hanem a velük élő más természetes személyek szükségleteinek kielégítésére is kötnek szerződéseket harmadik személyekkel, ami az egyes ingók tulajdonosának beazonosítását igencsak megnehezíti. A harmadik személlyel szerződést kötő fél eljárhat megbízottként, bizományosként vagy vevőként; a tulajdonába került dolgot a vele együtt élők számára hozzáférhetővé teheti ajándékozás, haszonkölcsön, szívességi használat vagy valamilyen visszerhes ügylet (csere, elszámolás, bérlet) keretében. A jogviszonyok sokszínűsége és a rendelkező nyilatkozatok alakszerűtlensége, valamint az ügyletek bagatell jellege és tömegessége csaknem kideríthetlenné teszi a tényleges tulajdoni viszonyokat. Ez végletesen elnehezítené a hitelezők illetve a vagyonközösségből kiválni szándékozó fél igényének érvényesítését, ezért rendelkezik úgy a jog, hogy – tekintet nélkül az ügyletek tényleges tartalmára – a közös jogszerzést (kötelezettségvállalást) kell megállapítani, kivéve, ha megfelelően szigorú alakszerűséggel rendelkező jognyilatkozatból ennek ellenkezője nem tűnik ki [2:73.§, 2:74.§ (1) bekezdés, 2:76.§ (3) bekezdés]. Ezt a rendelkezést erősíti a közös vagyonba tartozás – megdönthető – vélelme is [2:75.§]

Vannak azonban olyan helyzetek, ahol e rendelkezés alkalmazása nem tekinthető indokoltnak. Az ingatlanra vonatkozó jog alapítása és átruházása minden esetben írásbeli nyilatkozatot tesz szükségessé; az ügyletek alakszerűségi követelményei és viszonylag nagy értéke, az ingatlan-nyilvántartás közhitelessége ezért szükségtelenné, illetve kifejezetten nem kívánatosá teszi e rendelkezés alkalmazását. Valójában e rendelkezés eddig sem jelentett kellő jogvédelmet, hiszen az ingatlan-nyilvántartáson kívül jogot szerző személy nem követelhetette a jogát sértő bejegyzés törlését (Inyvtv. 62.§ (1) bekezdés a) pont) [2:74.§ (2) bekezdés a) pont] .

Ugyancsak indokolatlan fenntartani a közös jogszerzés vélelmét a társasági részesedéssel kapcsolatban. A tagsági jogok gyakorlása ugyanis mindig a létesítő szerződést (tagsági jogok átruházásról szóló szerződést) jegyző fél joga, így a másik fél valójában csak a vagyonmegosztás kapcsán jelenik meg. A tagsági részesedés közös vagyontól történő megszerzése kétségkívül elszámolási viszonyt keletkeztet, és a közös jogszerzés lényegében éppen a későbbi elszámolás megkönnyítését szolgálta. Az ügylet értéke és írásbeli alakhoz kötött volta azonban itt sem indokolja e rendelkezések fenntartását [2:74.§ (2) bekezdés b) pont].

A harmadik kivett körbe azok a vagyontárgyak tartoznak, amelyek nyilvánvalóan valamelyik félhez köthetők, mert vagy az ő személyes használatára szolgálnak, vagy harmadik személytől a személyére tekintettel – ingyenesen – szerezte (ajándék, örökség, szerzői jog, sérelemdíj). A személyes használatra szolgáló dolgoknak a tulajdoni helyzete az általános szabályok szerint ugyan vitatható lenne, azonban itt célszerűbb az azokat használó személy tulajdonjogának megállapítása. A fél személyére tekintettel ingyenesen szerzett vagyon jogosultja nem vitatott, megszerzése pedig nem keletkeztet elszámolási igényt a többiekkel [2:74.§ (2) bekezdés c)-j) pont].

A közös gazdálkodás viszonyai megkívánják a közös tulajdonra, illetve a többalanyú kötelmekre egyébként alkalmazandó szabályok adaptációját is [2:76.§].

A közös vagyon gyarapítását szolgálja az egyes vagyonközösségben élő személy foglalkozásának illetve egyéni vállalkozásának zavartalanságának biztosítása, ezért az e célra rendelt vagyontárgyak birtoklása, használata illetve hasznosítása – eltérően a közös tulajdonra vonatkozó általános szabályoktól – kizárólag az e foglalkozást (egyéni vállalkozást) folytató személyt illeti meg [2:76.§ (1) bekezdés]; e személyt a

vagyonközösség megszűnése esetén is megilleti a rendelkezés joga [2:80.§ (1) bekezdés a) pont] és e vagyontárgyakat részére természetben kell kiadni [2:81.§ (3) bekezdés].

A közös vagyonba tartozó kötelezettségek egyetemlegesen terhelik a vagyonközösség tagjait, de azt elsősorban a közös vagyonból kell kielégíteni és csak másodlagosan az egyes személyek különvagyonából [2:76.§ (2) bekezdés]. Ez a szabály nem csupán a felek belső viszonyában, de harmadik személyekkel – például a végrehajtás során – is alkalmazandó, figyelemmel kell azonban lenni a közös vagyon vélelmére.

A harmadik személyek részéről a közös vagyoni jelleg nem mindig állapítható meg, másrészt a tulajdonostársak (jogosultak, kötelezettek) nevében tipikusan csak az egyik fél jár el. Ezért a jóhiszemű, visszterhesen szerző fél javára vélelmezhető, hogy mindegyik tulajdonostárs (jogosult) az egész vagyontárgyra vonatkozó rendelkező nyilatkozat megtételére is jogosult, kivéve, ha ennek ellenkezője (a körülményekből, a fél nyilatkozatából) nyilvánvaló. Ez a vélelem azonban a belső viszonyban nem érinti az általános szabályokat, így a felhatalmazás nélkül megtett nyilatkozat – a megbízás nélküli ügyvitel szabályai szerint – elszámolási/kártérítési viszonyt keletkeztet [2:76.§ (4) bekezdés]. Nyilvánvaló, hogy ez a vélelem csak addig alkalmazható, amíg a vagyonközösség fennáll. Ezt követően az általános szabályoknak kell megfelelően érvényesülniük [2:80.§ (1) bekezdés].

A vagyonközösségben élő természetes személyek közös gazdálkodása annyiban is speciális, hogy ennek keretében kell megoldani a felek személyes szükségleteinek (tartási igényének) kielégítését [2:78.§]. A vagyonközösség tartama alatt tehát a felek lényegében a közös vagyon terhére tartják egymást [(1) bekezdés]. A vagyonközösség megszűnése esetére is szükséges lehet azonban e kölcsönös gondoskodás fenntartása, különösen akkor, ha a vagyonközösség hosszabb időn át fennállt, és a vagyonközösség megszűnése a korábban kölcsönösen teljesített tartási szolgáltatások – összegzett – egyenértékűségét borítja fel, vagy ha közös tartási kötelezettség teljesítését veszélyezteti a rászorultság. Így alapja lehet a tartási kötelezettségnek a vagyonközösség keletkezését követően született gyermek, a hosszabb ideig a közös vagyon terhére nyújtott tartás, vagy a külön vagyon terhére tartósan teljesített tartás [(2)-(5) bekezdés].

A vagyonközösség lényege, hogy az egyes jogok és kötelezettségek sorsát nem egyenként, hanem egészként rendezi; ezt az elvet a közös vagyon megosztásakor [2:81.§] is figyelembe kell venni. Általános elszámolásnak van tehát helye; a fő szabály itt is a természetbeni megosztás, de ha a vagyonközösség csak egyik fél és a többiek vonatkozásában szűnik meg, előtérbe kell kerülnie a pénzbeli megváltásnak, a vagyonközösség további fennálltára tekintettel [(2) bekezdés]. A természetbeni megosztás történhet az egyes jogokra vonatkoztatott eszmei hányadok kölcsönös megváltásából fakadó elszámolás alapján, aminél fokozott figyelemmel kell lenni a felek méltányos érdekeire, így a foglalkozás, egyéni vállalkozás továbbfolytatásának szempontjaira, a korábban kialakult használat rendjére, az önálló élet kialakításának szükségleteire valamint a felek pénzbeli teljesítőképességére, a vagyonközösség megszűnésének okára és a felek viszonyára, a kiskorú gyermekek érdekeire.

A közös háztartás egyben tipikusan azt is jelenti, hogy a felek ugyanabban a lakásban élnek, ezért a vagyonközösség megszűntét követően rendezni kell a közös lakás sorsát [2:81.§ (4) bekezdés, 2:82.-2:86. §§]. Lehetőleg el kell kerülni, hogy bármely fél, de különösen a kiskorú gyermekek lakhatása ne legyen biztosított, ugyanakkor nem

indokolt a különvagyon a vagyontársaság megszűntét követően indokolatlanul megterhelni. Ezért ha az egyik fél tulajdonában álló lakást egy másik fél (is) használhatja vagy a közös tulajdonú lakást az egyik (fél) használhatja, használati jog visszerhes alapításáról vagy használati díj fizetéséről kell rendelkezni. A használat rendezésénél tekintettel kell lenni a közös vagyon megosztásánál figyelembe vett általános szempontokra is, így a korábban kialakult használat rendjére, az önálló élet kialakításának szükségleteire, a felek pénzügyi teljesítőképességére, a vagyontársaság megszűnésének okára és a felek viszonyára, valamint a kiskorú gyermekek érdekeire is.

A vagyontársasági szabályok érvényesülésének korlátja a felek között érvényesen létrejött vagyoni jogi szerződés, ezért annak szabályait [3:64-3:76.§§] indokolt ide áthelyezni.

A forgalom biztonságát szolgálja a vagyontársaság nyilvántartásának lehetővé tétele [2:97.§], amely azonban önkéntes jellegű, mind a bejegyzés [(1) bekezdés], mind annak módosítása illetve törlése [(2) bekezdés] tekintetében. A vagyontársaság nem e bejegyzéssel keletkezik, de bizonyítékul szolgálhat a vagyontársaság fennálltára, ezért az abban bízva, jóhiszeműen, ellenérték fejében szerző felet indokolt védelemben részesíteni [(3) bekezdés].

Részleges vagyontársaság

E rendelkezések beiktatását az indokolja, hogy a polgári jogi társasághoz hasonló együttműködési formák írásbeli szerződés nélkül is létrejöhetnek, ezek sorsát pedig indokolt rendezni.

A meghatározott cél érdekében részben közös gazdálkodást folytató jogalanyok viszonyait e közös cél elsődlegessége, az egyesített, közös alvagyoni célvagyoni jellege határozza meg [2:98.-2:100.§]. A teljes vagyontársasághoz hasonlóan egyes jogok és kötelezettségek sorsát itt sem egyenként, hanem egészként kell rendezni [2:98.§ (2) bekezdés]. A közös kötelezettségeket itt is elsősorban a közös vagyontól kell fedezni, és csak másodsorban a felek külön vagyontól [2:98.§ (3) bekezdés]. A közös tulajdon szabályai azzal a módosítással érvényesülnek, hogy a jogok gyakorlása a közös célt kell, hogy szolgálja [2:99.§ (1) bekezdés].

A rendelkezési jog védelmét is indokolt alkalmazni, és a közös vagyont a megosztásakor is egységként kell figyelembe venni [2:102.§].

Az ilyen jellegű vagyontársaságból tartási jog értelemszerűen nem keletkezik, és nem kötődik kizárólag a természetes személyekhez.

Jogi személyiség nélküli jogalanyok

A jogi személyiséggel nem rendelkező magánjogi jogalanyok lényegében a részben közös gazdálkodást folytató jogalanyok speciális formájának tekinthetők, ahol a résztvevők közös név alatt gazdálkodnak, a jogokat és kötelezettségeket e név alatt szerzik meg, és ugyancsak e név alatt együttesen perelhetők [2:103.§ (1) bekezdés], továbbá a képviselői kérdéseit formális szabályok rendezik [2:103.§ (2) bekezdés].

A jogi személyiség nélküli jogalanyok a vagyoni viszonyok tekintetében általában a jogi személyekkel esnek egy tekintet alá, míg a személyi viszonyok csak kivételesen vonatkoznak rájuk [2:103.§ (3) bekezdés].

2. A módosításokat az 1. számú módosítás indokolja.

3. A vagyonszövetség jogintézményének beillesztése a törvénybe szükségtelessé teszi a házastársi vagyonszövetség részletes szabályozását; csak azokat a szabályokat kell tehát – különös szabályként – fenntartani, amelyek az általános szabályoktól eltérnek. Ilyenek a szerzési arány, a házasság felbontásával kapcsolatos különös szabályok, a különös tartási szabályok és a közös végrendelettel lehetősége.

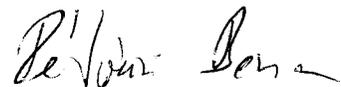
4. E §-ok mellőzését az 1. számú módosítás - vagyonszövetség intézményének – bevezetése indokolja.

5. A módosítást a 3-4. számú módosítás indokolja.

6-62. A módosításokat az 1. és 4. számú módosítások indokolják.

63. A rendelkezés elhagyására azért van szükség, mert elmossa a személyek és más jogalanyok közti különbséget, egyébként az 1. pontban javasolt módosítással beiktatott 2:103.§ (3) bekezdésének jóval pontosabb szabályára tekintettel felesleges is.

Budapest, 2009. február 2.

dr. Rétvári Bence
Kereszténydemokrata Néppárt